

Film is ook maar een Mening Docentenhandleiding

.....
I want to be a Pilot

Regie: Diego Quemada-Diez
Jaar: 2006
Duur: 12 minuten
Website: www.iwantobeapilot.com

Meet the Muthuku Family, aflevering 2: Hoe wonen ze?

Regie: Carren Atieno Otieno
Jaar: 2011
Duur: 7 minuten
Website: www.opschool.amnesty.nl/lesmateriaal/meet-muthuku-family

Digitale les: www.spons.nl/moviesthatmatter
.....

Lesmateriaal

Links Omondi uit *I want to be a Pilot*,
rechts Jacob uit *Meet the Muthuku Family*

Inleiding en leerdoelen

Voor u ligt de lesbrief *Film is ook maar een Mening*. In de lesbrief worden twee filmfragmenten behandeld: De korte film *I want to be a Pilot* en een aflevering van de serie *Meet the Muthuku Family*. Deze lesbrief bestaat uit twee delen: een opdrachtenblad voor leerlingen en een docentenhand-leiding. In deze docentenhandleiding vindt u de concrete leerdoelen van de lesbrief, een korte instructie per lesonderdeel en de antwoorden bij de opdrachten.

De lesbrief *Film is ook maar een Mening* gaat over de beeldvorming van sloppenwijken.

De lesbrief is geschikt voor de vakken aardrijkskunde, mens en maatschappij, en mediawijsheid.

Nieuw

Er is op www.spons.nl/moviesthatmatter een digitale les beschikbaar, die ook als huiswerk opgegeven kan worden. U kunt er als docent voor kiezen als coach uw leerlingen uit te nodigen de digitale les te volgen. De antwoorden en resultaten van uw leerlingen kunt u inzien en nabespreken. Meer informatie hierover kunt u aanvragen via educatie@moviesthatmatter.nl of (020) 77 33 624.

Het lesmateriaal is gericht op de leerlingen van het vmbo en komt het beste tot zijn recht in 4 vmbo. Het is echter zeker mogelijk deze lesbrief ook toe te passen op havo, vwo en mbo-niveau.

Het doel van deze les is driedig: leerlingen kunnen twee films over hetzelfde onderwerp (sloppenwijken) met elkaar vergelijken; ontdekken dat onderwerpen op verschillende manieren kunnen worden belicht; en vormen een mening over beeldvorming en de vrijheid die filmmakers daarin hebben.

Thema's die behandeld worden zijn: armoede, sloppenwijken, filmanalyse en kinderrechten. Ook zijn er twee verdiepingsopdrachten: het uitvoeren van een onderzoek naar de makers van een film, en een conflict analyseren tussen een filmmaker en de geportretteerden.

Aan de hand van de nieuwste (vanaf 2015) handreiking schoolexamen aardrijkskunde vmbo verantwoorden wij het aardrijkskundige deel van deze lesbrief. Het aangeleverde materiaal biedt de volgende leermogelijkheden voor de leerlingen:

- enkelvoudige/meervoudige verbanden leggen binnen een gebied en tussen gebieden.
- een standpunt innemen en deze beargumenteren.
- aardrijkskundige werkwijzen toepassen.
- informatie ordenen, analyseren en daaruit conclusies trekken.

Lesmateriaal

.....

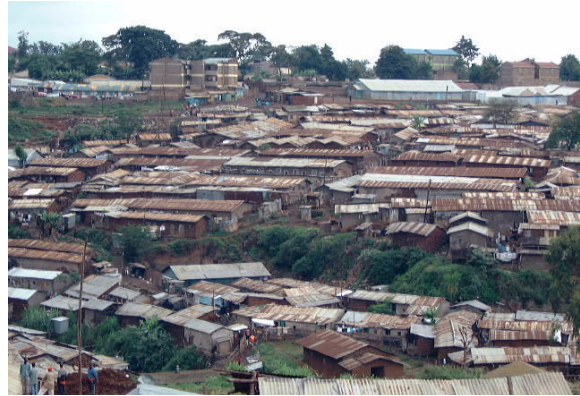
Concrete leerdoelen:

- Je kunt overeenkomsten en verschillen noemen tussen twee filmopnames over hetzelfde onderwerp.
- Je kunt inzien dat onderwerpen van meerdere kanten belicht kunnen worden, bijvoorbeeld positief en negatief.
- Je kunt uitleggen wat een sloppenwijk is en drie kenmerken noemen van een sloppenwijk.
- Je kunt een mening vormen over het toekomstperspectief van arme kinderen.
- Je kunt uitleggen welke kinderrechten in de films aan bod komen.
- Je kunt je mening vormen en die verwoorden in een klassikale discussie.

Verdieping:

- Je kunt een klein onderzoek doen naar de makers van een film.
 - Je kunt je verplaatsen in verschillende partijen die te maken hebben met het maken van een film.
-

Filmbeschrijving

I want to be a Pilot

Speelfilm: Omondi (gespeeld door Collins Otieno) loopt door een sloppenwijk. De tekst die je hoort is een gedicht, ingesproken door Collins Otieno. De tekst benoemt allerlei problemen, die (kunnen) spelen in een sloppenwijk.

Diego Quemada-Diez

Diego Quemada-Diez (Spanje, 1969) is de maker van *I want to be a Pilot*. Hij studeerde in 2001 af aan het Amerikaanse Filminstituut. Voor zijn afstudeerwerk ontving hij de studentenprijs van *The American Society of Cinematographers*. Hij werkte als cameraman mee aan onder meer de films *21 grams* en *Gone in 60 Seconds*. Hij regisseerde *La Jaula de Oro*. Bij het meewerken aan de film *The Constant Gardener* kreeg hij het idee voor *I want to be a Pilot*.

Meet the Muthuku Family, aflevering 2: Hoe wonen ze?

In elf afleveringen wordt de familie Muthuku geportretteerd. Het is een gezin met 10 kinderen, dat woont in Mukuru Kayaba, een sloppenwijk in Nairobi, de hoofdstad van Kenia.

In deze aflevering van de serie *Meet the Muthuku Family* laat Jacob zien hoe hij en zijn familie wonen in de sloppenwijk Mukuru Kayaba. Hij laat het huis zien, stelt zijn familieleden voor en laat zien waar hij naar de wc gaat.

Carren Atieno Otieno in opdracht van Amnesty International

Carren Atieno Otieno uit Kenia heeft een achtergrond in rechten, maar maakte de overstap naar de filmwereld. Nadat ze acht jaar voor de grootste Keniaanse omroep werkte, ging ze als correspondent aan de slag voor de Nederlandse serie *Metropolis*. In opdracht van Amnesty International maakte ze de serie *Meet the Muthuku Family*.

Lesinstructie

Lesinstructie

Het lesmateriaal bestaat uit de volgende delen:

1. Voorbereidende vraag.
2. *I want to be a Pilot* bekijken aan de hand van de kijkvragen.
3. De vragen na *I want to be a Pilot* behandelen.
4. *Meet the Muthuku Family* bekijken aan de hand van de kijkvragen.
5. De vragen na *Meet the Muthuku Family* behandelen.
6. De opdrachten en verdiepingsopdrachten behandelen.
7. Discussieopdracht.
8. Achtergrondinformatie.
9. Bronnen.

Het volledig toepassen van de les kost 80 minuten.

1. Voorbereidende vraag.

Heb je wel eens beelden gezien van een sloppenwijk? Weet je nog wat je toen zag?

Doel: introduceren onderwerp, voorkennis activeren, actief kijkgedrag stimuleren.

Duur: 5 minuten.

Benodigdheden: het opdrachtenblad.

Bij dit onderdeel is het van belang dat de leerlingen het onderwerp geïntroduceerd krijgen en aan het denken gezet worden. Probeer te achterhalen waar de leerlingen

beelden van sloppenwijken hebben gezien en als onderdeel waarvan de wijk in beeld kwam (bijvoorbeeld: als het op het nieuws was, waar ging het item over?) Probeer te achterhalen wat er in beeld werd gebracht: bijvoorbeeld kinderen of volwassenen, vrolijke of sombere mensen, mooi weer of regen.

2. *I want to be a Pilot* bekijken aan de hand van de kijkvragen.

Doel: actief kijkgedrag.

Duur: 15 minuten.

Benodigdheden: de film, het opdrachtenblad.

Neem eerst met de leerlingen de kijkvragen goed door. Laat ze tijdens het kijken in steekwoorden opschrijven wat ze zien en horen.

3. De vragen na *I want to be a Pilot* behandelen.

Doel: de film verwerken. De eerste indrukken van de leerlingen op papier laten zetten.

Duur: 5 minuten.

Benodigdheden: het opdrachtenblad.

Lesinstructie

4. *Meet the Muthuku Family* bekijken aan de hand van de kijkvragen.

Doel: actief kijkgedrag.

Duur: 10 minuten.

Benodigdheden: de film, het opdrachtenblad.

Neem eerst met de leerlingen de kijkvragen goed door. Laat ze tijdens het kijken in steekwoorden opschrijven wat ze zien en horen.

5. De vragen na *Meet the Muthuku Family* behandelen.

Doel: de film verwerken. De eerste indrukken van de leerlingen op papier laten zetten.

Duur: 5 minuten.

Benodigdheden: het opdrachtenblad.

6. De opdrachten en verdiepingsopdrachten behandelen.

Doel: films vergelijken, ontwikkelen van vakvaardigheden, besef kweken van mensenrechten.

Duur: 20 minuten.

Benodigdheden: opdrachtenblad, voor de verdieping internet.

Om de leerdoelen te behalen gaan de leerlingen aan de slag met de opdrachten. De opdrachten 7 tot en met 11 zouden als huiswerk kunnen worden gemaakt. Voor de verdiepingsopdrachten is internet nodig.

7. Discussieopdracht.

Doel: ontwikkelen van discussievaardigheden.

Duur: 15 minuten.

Benodigdheden: opdrachtenblad.

Er zijn drie stellingen om te behandelen.

Eén over het maken van een film, één over het gebruiken van een film en één over armoede. Er kan gekozen worden voor een plenaire discussie of voor een Lagerhuisdebat. Verdere instructie is te vinden na het antwoordmodel.

Antwoordmodel

Kijkvragen bij *I want to be a Pilot*

1. Wat wordt er in beeld gebracht?
Bijvoorbeeld: een jongen loopt door de wijk. Hij is alleen. Mensen zoeken spullen in een vuilnisbelt. Huizen gemaakt van golfplaten, afvalhout.
2. Wat wordt er gezegd, bij wat er in beeld wordt gebracht?
Te horen is een gedicht, dat wordt voorgelezen. De tekst benoemt allerlei problemen.
3. Wat voor muziek hoor je? (Bijvoorbeeld vrolijk, spannend of somber).
Bijvoorbeeld: Afrikaans gezang, dat soms vrolijk en soms somber is.

Vragen na *I want to be a Pilot*

1. Wat vind je van het filmpje? Schrijf vijf woorden op, die in je opkomen.
De leerlingen kunnen ook nog hun woorden vergelijken met hun buurman/buurvrouw.
2. Wie heeft deze film gemaakt, denk je? Iemand uit Europa, Amerika, Azië of Afrika?
De maker is Diego Quemada-Diez uit Spanje.
3. Waarom is deze film gemaakt, denk je?
De filmmaker wilde de extreme situatie in de sloppenwijken belichten. Zie ook zijn verklaring, te lezen op de website www.iwantobepilot.com
4. Eén van de dingen die de filmmaker wil

bereiken is dat de kijker iets wil doen aan de slechte situatie in de sloppenwijk. Is dit bij jou gelukt? Leg je antwoord uit.
Van belang is dat de leerling goed onder woorden brengt waarom dit wel of niet is gelukt.

Kijkvragen bij *Meet the Muthuku Family*

1. Wat wordt er in beeld gebracht?
Bijvoorbeeld: Jacob laat zijn huis en familie zien en waar hij naar de wc gaat.
2. Wat wordt er gezegd, bij wat er in beeld wordt gebracht?
Bijvoorbeeld: Jacob vertelt welke kamers er zijn, hoe de wc werkt en over ongedierte. Zijn broers maken grapjes over Jacob die het bed uitgeduwd wordt.
3. Wat voor muziek hoor je? (Bijvoorbeeld vrolijk, spannend of somber)
Bijvoorbeeld: een vrolijk liedje, 'Ghetto Life'.

Vragen na *Meet the Muthuku Family*

1. Wat vind je van het filmpje? Schrijf vijf woorden op, die in je opkomen.
De leerlingen kunnen ook nog hun woorden vergelijken met hun buurman/buurvrouw.
2. Wie heeft deze film gemaakt, denk je? Iemand uit Europa, Amerika, Azië of Afrika?
De filmmaker is Carren Atieno Otieno uit Kenia. De film is gemaakt op initiatief van Ayfer Ergun van Amnesty International Nederland.

Antwoordmodel

-
3. Waarom is deze film gemaakt, denk je?
De makers wilden een vrolijk gezin in een sloppenwijk in beeld brengen.
 4. De filmmaker, Carren Atieno Otieno, wil met haar films verschillen overbruggen tussen mensen met bijvoorbeeld een andere afkomst. Is dat met deze film gelukt, vind je?
Van belang is dat de leerling goed onder woorden brengt waarom dit wel of niet is gelukt.
-

Antwoordmodel

De familie Muthuku

Opdracht 1:

- A. Welke van de twee films vind jij het leukst? Waarom?
Eigen antwoord. Let erop dat de leerling een reden geeft.
- B. Welke van de twee films vind jij de beste? Waarom?
Eigen antwoord. Let erop dat de leerling een reden geeft.
- C. Als jij een film kijkt, vind jij het dan belangrijk om te weten wie de film heeft gemaakt en waarom de film is gemaakt? Leg je antwoord uit.
Het doel van deze les is te laten zien dat de intentie van een film(maker) effect heeft op de inhoud. Het is bij deze vraag belangrijk erachter te komen, in hoeverre de leerlingen al nadenken over wie een film waarom heeft gemaakt, en wat dat betekent voor de beelden die ze zien.

Opdracht 2:

- A. Het verhaal dat je hoort in *I want to be a Pilot* is een gedicht. Wie heeft dit gedicht geschreven, denk je?
- Het kind dat je in de film ziet
 - De moeder van het kind dat je ziet
 - De filmmaker**
 - Nelson Mandela
- B. De film eindigt met een citaat van Nelson Mandela:

*Armoede verslaan is niet een zaak van goede doelen;
Het is een zaak van rechtvaardigheid.
Net als slavernij en apartheid, is armoede niet natuurlijk.
Het is door de mens ontstaan en het kan door mensen overwonnen en teniet gedaan worden.*

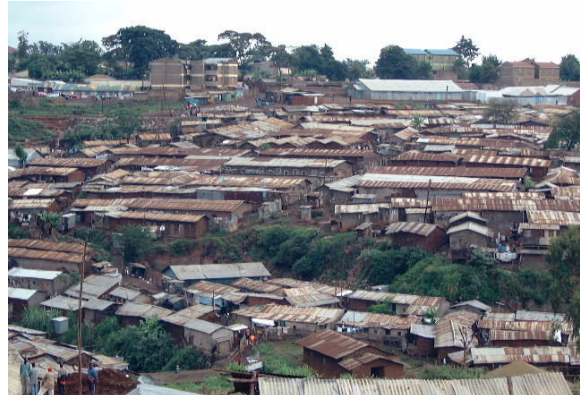
*Soms komt het op een generatie aan om groots te handelen.
Jullie kunnen die generatie zijn.
Laat jullie grootsheid bloeien.*

Waarom komt dit citaat van Nelson Mandela bij *I want to be a Pilot* in beeld, denk je?
Bijvoorbeeld: de filmmaker vindt dat er wat aan armoede moet worden gedaan, en is het volledig eens met dit citaat. En/of: een citaat van Nelson Mandela geeft de film meer status.

Opdracht 3:

- A. Denk je dat in *Meet the Muthuku Family* van tevoren is bedacht wat Jacob ging zeggen en wat hij zou laten zien? Waarom denk je dat?
- Er is afgesproken wat hij zou laten zien, maar niet wat hij zou zeggen of hoe hij zich moest gedragen.*
- B. Waarom denk je dat de filmmaker de familie Muthuku heeft uitgekozen om een serie over te maken?
- Er is een familie uitgezocht met veel kinde-*

Antwoordmodel

ren van verschillende leeftijd, die hobby's en ambities hebben en bij wie alles gefilmd mocht worden.

Opdracht 4:

- A. In *I want to be a Pilot* is Omondi de hele tijd alleen. In *Meet the Muthuku Family* heeft Jacob voortdurend contact met andere mensen. Wat is bij beide films het effect hiervan? *Bijvoorbeeld: I want to be a Pilot oogt triest en eenzaam, Meet the Muthuku Family oogt warm en gezellig.*
- B. Heb je meer verschillen gezien tussen beide films, hoe de twee jongens en de sloppenwijken in beeld worden gebracht? Welke? *Bijvoorbeeld: bij I want to be a Pilot is het donker, grijs weer. Bij Meet the Muthuku Family schijnt de zon.*

Opdracht 5:

Je hebt kunnen zien dat de twee films sloppenwijken op een verschillende manier belichten:

In *I want to be a Pilot* komen een groot aantal problemen naar voren, bijvoorbeeld: honger, HIV, corruptie en het testen van medicijnen op mensen.

In *Meet the Muthuku Family* komen problemen voor, maar ook vrolijkheid. Je ziet dat de familie een televisie en een oven heeft en dat het leven in de wijk is georganiseerd, bijvoorbeeld het wc-gebruik.

- A. Geven beide films een juist beeld van sloppenwijken?

- a. Ja, het leven in een sloppenwijk wordt volledig in beeld gebracht
 b. De ene film wel, de andere niet
c. Nee, want ze geven een onvolledig beeld van de sloppenwijk
 d. Beide films grotendeels wel
Alles wat in beide films naar voren komt klopt, maar beide films portretteren mensen die een minderheid van de samenleving in een sloppenwijk representeren. Zie B.

- B. Leg je antwoord uit.

De problemen die in I want to be a Pilot worden aangekaart spelen wel degelijk in sloppenwijken. Wel is het zo dat niet elk kind een wees is en niet elk kind HIV heeft. Eén op de vijf kinderen heeft HIV. Dat een sloppenwijk ook een functionerende samenleving is, waar je als familie een prima bestaan kunt hebben klopt ook. Wel is het zo dat slechts één op de vijf huishoudens elektriciteit heeft. Hierbij moet worden vermeld dat het Meet the Muthuku Family fragment één aflevering is van een serie. De serie in het geheel laat veel kanten van het leven in een sloppenwijk zien.

Opdracht 6:

- A. Als jij een film zou maken over een leerling die geen leuke dag op school heeft, wat zou je dan laten zien?
Bijvoorbeeld: iemand die somber naar de grond kijkend in zijn eentje door een lege gang loopt.

Antwoordmodel

- B. Als jij een film zou maken over een leerling die een leuke dag op school heeft, wat zou je dan laten zien?
Bijvoorbeeld: iemand die actief meedoet aan een les, pauzeert met vrienden en fluitend op de fiets naar huis gaat.

Opdracht 7:

- A. Noem drie dingen uit jouw dagelijks leven, die je waarschijnlijk niet tegenkomt als je in een sloppenwijk zou wonen.
Bijvoorbeeld: asfalt op straat, pleintjes om te spelen, stromend water.
- B. Waarom zouden mensen in Afrika van het platteland naar sloppenwijken verhuizen, denk je?
Het leven is vaak alsnog beter dan op het platteland, daar zijn soms nog minder voorzieningen en mogelijkheden. Je bent dicht bij de rijkdom van de stad.

Opdracht 8:

In Nederland waren er, vooral in negentiende eeuw (tussen 1800 en 1900) ook veel sloppenwijken. Met de woningwet van 1901 probeerde de overheid er een einde aan te maken. Er mochten geen slechte huizen meer worden gebouwd, en bestaande krotten moesten worden gesloopt.

Stel je voor dat Kenia, het land waar Jacob en Omondi wonen, nu ook zo'n wet aanneemt. Noem een mogelijk positief gevolg en een mogelijk negatief gevolg.

Bijvoorbeeld: positief: betere woningen. Ne-

gatief: mensen moeten gedwongen hun huis uit.

Opdracht 9:

Sommige mensen zeggen: in de wereld zoals die nu is blijven de armen arm en blijven de rijken rijk. (Wie voor een dubbeltje geboren is, wordt nooit een kwartje).

- A. Denk je dat Omondi uit *I want to be a Pilot* rijk kan worden? Leg je antwoord uit.
Eigen antwoord: Het is van belang dat de leerling probeert te beoordelen welke mogelijkheden er wel en niet zijn.
- B. Denk je dat Jacob uit *Meet the Muthuku Family* altijd arm blijft? Leg je antwoord uit.
Eigen antwoord: Het is van belang dat de leerling probeert te beoordelen welke mogelijkheden er wel en niet zijn.
- C. Ben je het eens met de gedachte dat de wereld zo in elkaar zit dat wie rijk is, rijk blijft en wie arm is, arm blijft? Leg je antwoord uit.
Deze vraag komt terug bij het discussiegedeelte. Het is een idee om nu al de antwoorden van de leerlingen te inventariseren, en terug te halen bij de stelling.

Mensenrechten zijn rechten die voor iedereen op de wereld gelden. Deze rechten zijn in 1948 opgeschreven en ondertekend door de Verenigde Naties. Voor kinderen zijn later apart rechten opgesteld, omdat kinderen andere dingen nodig hebben dan volwassenen. Voorbeelden van

Antwoordmodel

kinderrechten zijn *Het recht op onderwijs* of *Het recht om te kunnen spelen*.

Opdracht 10:

Stel je voor dat jij een stad bouwt en de baas wordt. Bedenk vijf regels die altijd zouden gelden.

Eigen antwoord. Hier zou ook een groepsopdracht van kunnen worden gemaakt.

Opdracht 11:

A. Achterin dit opdrachtenblad staan een aantal kinderrechten. Noem twee rechten waarvan je hebt kunnen zien dat die bij Jacob en Omondi niet worden nageleefd.

Bijvoorbeeld: Bij Omondi 19, 20, 27, 31 en bij Jacob 27.

B. Noem twee rechten waarvan je hebt kunnen zien dat die bij Jacob en Omondi wel worden nageleefd.

Bijvoorbeeld: Allebei 28, want ze gaan wel naar school.

Opdracht 12: Onderzoek de makers

Meet the Muthuku Family is op initiatief van Ayfer Ergun en Kirjsa Oudshoorn, medewerkers van Amnesty International gemaakt, *I want to be a Pilot* op initiatief van de filmmaker zelf.

Bezoek de websites over de films. De links staan hieronder. Probeer de volgende zaken te achterhalen:

A. Waarom is de film gemaakt?

Op initiatief van Ayfer Ergun, medewerker van Amnesty International Nederland maakte Carren Atieno Otieno een portret van een vrolijk gezin in een sloppenwijk. Diego Quemada-Diez wilde de extreme situatie in de sloppenwijken belichten.

B. Waar wordt de film nu voor gebruikt?

*Amnesty International heeft een lespakket ontwikkeld voor de basisschool, dat om de film heen is gebouwd. Met *I want to be a Pilot* wil de filmmaker aandacht vragen voor onder meer armoede en AIDS.*

C. Waar kan je laten weten wat je van de film vindt?

Direct nergens, indirect kan dat wel bij Amnesty International: de contactgegevens zijn te vinden, ook specifiek van de educatie afdeling. Iwantobeapilot.com heeft geen contactpagina of response mogelijkheid.

D. Wordt er (extra) informatie over sloppenwijken gegeven?

Ja. Iwantobeapilot.com heeft een 'facts' pagina, die gaat wel meer over armoede in het algemeen. Amnesty biedt extra info en een lespakket aan.

E. Stel je wilt zelf iets doen tegen armoede. Wordt er informatie gegeven, hoe je dat kan doen?

Iwantobeapilot.com heeft een pagina 'acts/links' waar een aantal goede doelenorganisaties op staan. Op de site van Amnesty

Antwoordmodel

gaat het verder vooral om mensenrechtenschendingen (waarvan mensen in armoede laten leven er overigens een van is).

Meet the Muthuku Family:
www.opschool.amnesty.nl/lesmateriaal-en-gastlessen/meet-muthuku-family

I want to be a Pilot:
www.iwantobeapilot.com

Opdracht 13: Conflict met een maker

Bekijk via onderstaande link een fragment. Je ziet Mildred Roethof, en de meisjes waarover ze een documentaireserie heeft gemaakt bij *De Wereld Draait Door*. De meisjes zijn boos over hoe ze in de serie naar voren komen. Het gaat er niet per se om dat de leerlingen exact weten wat de beweegredenen zijn voor de twee partijen, maar dat ze zich kunnen verplaatsen in hun positie en argumentatie.
www.youtube.com/watch?v=L0A_Jk5dpnk

- A. Waarom zou Mildred Roethof over deze meisjes een documentaire hebben willen maken?
Bijvoorbeeld: ze zijn kenmerkend voor een maatschappelijk probleem. En/of ze zijn goed voor kijkcijfers.
- B. Waarom zouden de meisjes mee hebben willen doen aan de documentaire?
Bijvoorbeeld: ze hebben er geld voor gekregen, ze willen hun levens, hun gedachten en hun passies delen met de buitenwereld, ze willen beroemd worden.

- C. De meisjes zeggen dat ze alleen maar negatief en niet positief worden neergezet. Als dat zo is, waarom zou de filmmaker dat hebben gedaan?

Bijvoorbeeld: dan past het beter in het beeld dat de filmmaker wil scheppen.

- D. Volgens de filmmaker kunnen de meisjes er niet tegen dat ze een spiegel wordt voorgehouden. Als dat zo is, waarom zouden ze dan hebben meegewerkt aan de documentaire?

Bijvoorbeeld: ze hadden eerst niet in de gaten dat hun gedrag zo extreem was.

- E. Waarom zouden beide partijen zijn aangeschoven bij *De Wereld Draait Door* om hun verhaal te doen?

Bijvoorbeeld: de meisjes: om te laten weten dat ze niet achter de serie staan. En/of: Omdat ze graag op televisie komen. Mildred: Om aandacht voor de serie te krijgen. En/of: Om de kritiek van de meisjes te weerleggen.

- F. Wat denk je dat de twee jongens uit *I want to be a Pilot* en *Meet the Muthuku Family* vinden van de films waar ze in voorkomen? Het gaat er vooral om dat leerlingen beseffen dat in elke film het voor kan komen dat één of meer partijen het niet eens zijn met het eindproduct. De leerlingen moeten zich proberen te verplaatsen in de twee jongens. Met de notie dat bij de ene film het een acteur is en bij de andere de jongen zelf.

Discussieopdracht

Er kan gekozen worden om iedere leerling zelf te laten bedenken om voor of tegen de stelling te zijn. De docent of een leerling leidt de discussie.

Je kan ook kiezen voor een Lagerhuisdebat. De klas wordt in twee teams verdeeld. Het ene team is het eens met de stelling, het andere team oneens. De docent of een leerling leidt de discussie door beurten te geven. Je kan hierbij een aantal leerlingen de jury laten zijn, die beslist welke partij heeft gewonnen.

Let bij het discussiëren erop dat er een balans is tussen het verdedigen van de eigen standpunten en het reageren op de argumenten van de andere partij.

Stelling 1: Als je een film maakt, moet je je onderwerp altijd van meerdere kanten belichten. *De leerlingen moeten wellicht op weg worden geholpen, bijvoorbeeld:*

- Als jij een interview hebt gegeven, en uiteindelijk wordt er maar één antwoord gebruikt, zou je dat dan vervelend vinden?
- Is een filmmaker vrij om te laten zien wat hij wil?
- Als een filmmaker de kijker ergens van wil overtuigen, mag hij dan dingen wegknippen die zijn eigen standpunt tegenspreken?

Stelling 2: Als je steun wilt om problemen in sloppenwijken op te lossen, kan je beter *I want to be a Pilot* laten zien dan deze aflevering van *Meet the Muthuku Family*.

De leerlingen moeten wellicht op weg worden geholpen, bijvoorbeeld:

- Als je denkt aan filmpjes die je bij *Giro 555*

spotjes ziet, welk fragment lijkt daar dan het meest op? Waarom zou dat zijn?

- Zouden mensen eerder geneigd zijn om arme mensen te steunen als ze heel zielig in beeld komen?
- Zouden mensen eerder geneigd zijn om een vrolijke sympathieke jongen te helpen, dan een sombere eenzame jongen?

Stelling 3: Het is mogelijk om armoede de wereld uit te helpen.

Deze stelling is enigszins abstract. Als de leerlingen hier problemen mee ondervinden, kan hij verkleind worden tot: een arme jongen uit een sloppenwijk in Afrika kan niet rijk worden.

De discussie kan langs de volgende argumenten worden gevoerd:

Voor: met duurzame investeringen in arme gebieden, gericht op het verbeteren van veiligheid, gezondheid en onderwijs, kan een arm gebied rijk worden.

Er zijn veel landen waarin de bevolking gemiddeld rijk of rijker aan het worden is, terwijl eerst bijna iedereen arm was.

Tegen: als je geld hebt kan je dit sparen, investeren, onderwijs volgen etc. Als je geen geld hebt, en ook geen lening kan afsluiten, kan je dit allemaal niet.

In een open wereldeconomie kunnen bedrijven uit arme landen niet concurreren met bedrijven uit rijke landen, vanwege de grote achterstand.

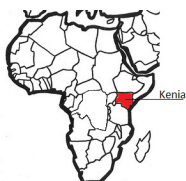
Achtergronden

Kibera

I want to be a Pilot is opgenomen in de wijk Kibera, *Meet the Muthuku Family* in Mukuru Kayaba. Beiden zijn wijken in Nairobi, de hoofdstad van Kenia.

Kibera is één van de grootse Afrikaanse sloppenwijken. Het is ook één van de dichtstbevolkte gebieden ter wereld. De wijk ligt ten zuidoosten van Nairobi, de hoofdstad van Kenia. De eerste bewoners van het gebied waren Nubische soldaten uit Sudan die voor de Britten hadden meegevochten in de Eerste Wereldoorlog. Vanaf de jaren 1920 mochten ze het gebied bewonen, hoewel ze van de Britten geen eigendomsrechten van de woningen of het land kregen. Deze Nubische soldaten noemden het gebied Kibera, wat jungle betekent. Sindsdien zijn andere stammen ook naar Kibera getrokken, en nu is het een etnisch zeer diverse sloppenwijk. Bijna alle inwoners van Kibera huren hun huis. Omdat de huizen illegaal zijn, zijn de eigenaren van de huizen niet wettelijk verplicht om voor voorzieningen als schoon drinkwater en het verwijderen van afval te zorgen. Uit een studie uit 2000 van de Universiteit van Nairobi bleek dat ruim de helft van de 120 geïnterviewde huiseigenaren politicus of ambtenaar waren.

Millenniumdoel: de armoede halveren en minder mensen honger

In 2000 hebben regeringsleiders van 189 landen afgesproken om vóór 2015 de belangrijkste wereldproblemen aan te pakken. Er zijn acht concrete doelstellingen vastgelegd: de millenniumdoelen.

Eén van de millenniumdoelen is het aantal mensen dat in extreme armoede leeft, in 2015 te hebben gehalveerd ten opzichte van het aantal extreem arme mensen in 1990. Iemand is extreem arm als hij of zij moet rondkomen van minder dan 1 dollar per dag. Volgens OneWorld gold dit in 1990 voor 47 procent van de mensen op aarde (op een wereldbevolking van 5,2 miljard). In 2015 moet dit dus minder dan een kwart van alle mensen zijn (op een wereldbevolking van ruim 7 miljard). Volgens OneWorld is deze doelstelling gehaald: in 2012 leefde 22 procent van de wereldbevolking in extreme armoede.

Ook het aantal mensen dat honger lijdt, moet in 2015 gehalveerd zijn ten opzichte van 1990. Toen leed 23,9 procent van de wereldbevolking honger. In 2012 leed volgens OneWorld nog 14,9 procent van de wereldbevolking honger. Dat moet in 2015 dus 11,8 procent worden. Volgens OneWorld is de vooruitgang wel ongelijk verdeeld: landen als China en India die gemiddeld rijker worden, zien tegelijkertijd de kloof tussen arm en rijk groter worden. Ook de definitie van extreme armoede, minder dan 1 dollar per dag, moet worden bijgesteld, vanwege inflatie.

Bronnen

De films en de makers:

www.iwantobeapilot.com

www.opschool.amnesty.nl/lesmateriaal-en-gastlessen/meet-muthuku-family

www.bbc.co.uk/filmnetwork/users/56612201 (Carren Atieno Otieno)

www.imdb.com/name/nm0004033/ (Diego Quemada-Diez)

Aardrijkskundige werkwijzen:

Handreiking schoolexamen aardrijkskunde vmbo: herziene versie voor het examenprogramma vanaf 2015, SLO (Enschede 2012)

Basisboek De Geo: aardrijkskunde voor de onderbouw (2013)

Kibera:

www.affordablehousinginstitute.org/blogs/us/2005/07/kibera_africas.html

Discussion Guide Good Fortune, POV (2010)

<http://en.wikipedia.org/wiki/Kibera>

Millenniumdoelen:

www.Oneworld.nl

www.unicef.nl/over-unicef/millenniumdoelen/

Mediawijsheid:

www.defrisseblik.nl

Meten van Mediawijsheid: een studie naar een raamwerk, meetmiddelen en toepassing hiervan.

Projectgroep Meten van Mediawijsheid (2011)

Het VN-Kinderrechtenverdrag

1. Een kind ben je onder de achttien jaar.
2. Discriminatie is verboden.
3. Beslissingen die jou als kind aangaan, moeten in jouw belang worden genomen. Je hebt recht op bescherming door de overheid.
4. De overheid moet ervoor zorgen dat de rechten van kinderen beschermd worden.
5. De overheid moet ouders respecteren in de opvoeding van hun kinderen.
6. Je hebt recht op leven en op ontwikkeling.
7. Je hebt recht op je eigen naam en nationaliteit.
8. De overheid moet de identiteit, naam en nationaliteit van kinderen beschermen.
9. Je hebt het recht om bij beide ouders te wonen. Als je ouders gescheiden zijn, mag je met allebei je ouders omgaan.
10. Je mag je ouders overal bezoeken, ook als ze in verschillende landen wonen.
11. De overheid moet ervoor zorgen dat een kind niet kan worden ontvoerd naar het buitenland door bijvoorbeeld één van de ouders.
12. Afspraken over kinderen worden gemaakt met kinderen.
13. Je hebt het recht om je eigen mening te geven en informatie te zoeken en door te geven.
14. Je hebt recht op je eigen geloof.
15. Je hebt het recht samen te komen en een club op te richten.
16. Je hebt recht op privacy.
17. Je hebt recht op begrijpelijke informatie.
18. Je hebt recht op een goede opvoeding door je ouders. De overheid moet hen daarbij helpen.
19. De overheid moet je beschermen tegen mishandeling.
20. De overheid moet extra goed voor je zorgen en je helpen als je ouders dat even niet kunnen of als je geen ouders meer hebt.
21. Kinderen worden alleen geadopteerd als dat voor hen de beste oplossing is.
22. Als vluchteling heb je recht op speciale bescherming.
23. Je hebt recht op hulp als je een handicap hebt.
24. Je hebt recht op een goede gezondheid en op hulp als je ziek bent.
25. Kinderen die uit huis zijn geplaatst, hebben er recht op dat regelmatig wordt gekeken of de behandeling nog wel de beste is.
26. Alle middelen die de overheid heeft om mensen te helpen, moeten voor alle kinderen bereikbaar zijn.
27. Je hebt het recht op goede omstandigheden om jezelf te kunnen ontwikkelen, belangrijk zijn voeding, kleding en huisvesting.
28. Je hebt recht op onderwijs.
29. Je hebt recht op onderwijs dat zich richt op het ontwikkelen van je talenten en je leert over respect voor andere mensen en de natuur.
30. Je hebt recht op je eigen cultuur.
31. Je hebt recht op rust en vrije tijd en je hebt recht om te spelen.
32. Overheden moeten een minimumleeftijd voor werk instellen en kinderen beschermen tegen gevaarlijk en schadelijk werk.
33. De overheid moet je beschermen tegen drugs.
34. De overheid moet je beschermen tegen seksueel misbruik.
35. Het is verboden om kinderen te ontvoeren, verkopen of verhandelen.
36. De overheid moet je beschermen tegen uitbuiting en mishandeling.
37. Je hebt recht op een goede behandeling in de gevangenis. Je mag niet gemarteld worden, en geen levenslang of de doodstraf krijgen. Opsluiting van een kind mag alleen als uiterste maatregel en dan zo kort mogelijk.
38. Als het oorlog is, moet de overheid jou extra beschermen. Soldaten zijn bij voorkeur boven de achttien en als je jonger bent dan vijftien mag je niet in het leger.
39. Je hebt recht op slachtofferhulp.
40. Je hebt recht op een eerlijk proces dat rekening houdt met jouw leeftijd.
41. Als de wetten van een land de rechten van kinderen beter beschermen dan dit Kinderverdrag, gelden die wetten en niet dit verdrag.

Amnesty International

Over Amnesty International

Amnesty International is een internationale organisatie die zich inzet voor de rechten van de mens. Over de hele wereld heeft Amnesty meer dan 2,8 miljoen leden en aanhangers. Het hoofdkantoor staat in Londen. Daar worden gegevens van over de hele wereld verzameld en bereiden de medewerkers de internationale acties van Amnesty voor. Amnesty International heeft afdelingen, structuren en groepen in bijna honderd landen en gebieden, ook in Nederland. Amnesty International is onpartijdig en onafhankelijk van elke regering, politieke ideologie, religie of elk economisch belang. Amnesty wordt voornamelijk gefinancierd door giften van leden en donateurs. Voor onderzoek en acties tegen mensenrechtenschendingen worden geen giften geaccepteerd van overheden. Amnesty accepteert alleen geld van overheden voor mensenrechteneducatie.

Movies that Matter

Over Movies that Matter

Movies that Matter is een internationaal expertisecentrum op het gebied van film en mensenrechten. Het organiseert het jaarlijkse Movies that Matter Festival en een maandelijks film- en debatprogramma in tien Nederlandse filmtheaters en speciale internationale vertoningen.

Movies that Matter Educatie richt zich in eerste instantie op (alle niveaus van) het voortgezet onderwijs. Voor het primair onderwijs zijn enkele filmtitels beschikbaar.

Met behulp van de zoekmachine (www.moviesthatmatter.nl; educatie; filmaanbod) kunt u eenvoudig zoeken naar films op onderwerp, niveau en type film. Voor meer informatie en advies kunt u ook contact opnemen met Movies that Matter via educatie@moviesthatmatter.nl of 020-7733624.

Colofon

Auteur

Olivier Mesker

Redactie

Margreet Cornelius

Rianne Vogel

Dymme Plomp

Leonie Hoeboer

Mirna Ligthart

Ontwerp

Sazza

Vormgeving

Annette Ligtenberg

Movies that Matter Educatie

Margreet Cornelius en Leonie Hoeboer

Movies that Matter

Postbus 1968

1000 BZ Amsterdam

www.moviesthatmatter.nl

tel. (020) 77 33 624

educatie@moviesthatmatter.nl

Alleen te gebruiken voor educatieve doeleinden.

Movies that Matter heeft een uitgebreid assortiment met films en lesmateriaal over talloze onderwerpen. Met behulp van de zoekmachine (www.moviesthatmatter.nl/educatie/filmaanbod) kunt u eenvoudig zoeken naar films op onderwerp, niveau en type film. Voor meer informatie en advies kunt u ook contact opnemen met Movies that Matter via educatie@moviesthatmatter.nl of 020- 7733624.

Africa United - Debs Gardner-Paterson, 2010, 90 minuten

Het jonge voetbaltalent Fabrice wordt ontdekt op een trapveldje in Rwanda. Nog maar één test staat hem in de weg naar de grootse opening van het WK. Maar onderweg naar die cruciale test slaat het noodlot toe als hij en zijn vrienden, de goedlachse 'manager' Dudu en diens zusje Beatrice, in de verkeerde bus stappen en in Congo eindigen. Zonder papieren, geld of een geloofwaardig verhaal, proberen de kleine helden hun weg naar het zuiden te vinden. Gewapend met naïviteit, vastberadenheid en blind optimisme maken ze een reis van ruim 5.000 kilometer waarbij ze een Afrika meemaken zoals weinig mensen het gezien hebben.

China Blue - Micha X. Peled, 2005, 87 minuten

Jasmine is een van de 130 miljoen Chinezen die het platteland hebben verlaten voor werk elders. Zeven dagen per week knipt ze losse draadjes weg in een spijkerbroekenfabriek. Haar loon is 6 dollarcent per uur, overuren worden niet extra betaald. Met wasknijpers houden de arbeiders hun ogen open, vechtend tegen de slaap. Arbeidswetten zijn een dode letter, vakbondsactie is bij wet verboden. Aan het einde van hun eerste maand merken de werknemers dat hun salaris wordt ingehouden, als borgstelling. De Franse confectiefabrikant en Britse inkoper die Jasmine's fabriek bezoeken maken enorme winsten. Het succes van de Chinese exportindustrie, met haar enorme aantrekkingskracht voor de westerse zakenwereld, berust op praktijken die aan slavernij doen denken.

My Neighbourhood - Julia Bacha / Rebekah Wingert-Jabi, 2012, 25 minuten

Mohammed El Koerd is een Palestijnse jongen die opgroeit in de wijk Sheikh Jarrah in het hart van Oost-Jeruzalem. Wanneer zijn woonplaats door Israëlische kolonisten wordt bezet, moet zijn familie de helft van hun huis afstaan aan mensen die hij niet kent. Samen met zijn familie en de andere bewoners van de wijk begint de elfjarige Mohammed aan een vreedzaam protest. Plotseling worden ze tot hun verbazing gesteund door Israëliërs die het niet eens zijn met de gedwongen uitzettingen.

Black Gold - Nick Francis / Marc Francis, 2006, 78 min

De door de internationale pers geprezen documentaire Black Gold toont op onthullende wijze dat we door slechts één kopje koffie onlosmakelijk verbonden zijn met het lot van miljoenen mensen die vechten voor hun bestaan. Meer dan vijftien miljoen Ethiopiërs zijn financieel afhankelijk van de koffieproductie. Terwijl de consumptie toeneemt en de grote koffiehandelaren, die directe banden hebben met regeringen, onmiskenbaar fortuin maken, worstelen de kleine koffieplanters aan de onderkant van de ladder met de laagste prijzen in dertig jaar. Koffie is inmiddels de meest waardevolle handelswaar na olie, maar koffieboeren krijgen nog steeds zo weinig betaald dat voor vele gezinnen ondervoeding dreigt. Nergens is deze paradox duidelijker dan in Ethiopië, het geboorteland van koffie. Filmmakers Marc en Nick Francis reisden over de hele wereld om de lange productielijn van koffie, van plantage tot café, in kaart te brengen.

We Feed the World - Erwin Wagenhofer, 2005, 96 min.

In Wenen wordt evenveel brood weggegooid als er in de tweede stad van het land wordt geconsumeerd. In Brazilië worden duizenden hectares regenwoud opgeofferd om de Europese vleeskuikens met soja vet te kunnen mesten. Vanuit verschillende perspectieven -uitleenend van boeren tot en met de CEO van 's werelds grootste levensmiddelenmultinational Nestlé- wordt aangetoond hoe dagelijks duizenden mensen omkomen van de honger, hoewel er wereldwijd genoeg voedsel wordt geproduceerd. Een documentaire die met behulp van concrete voorbeelden complexe marktmechanismen glashelder maakt. En die ons laat zien hoe onze winkelschappen worden gevuld.

